

drage „Novice“, ste že v naših potrebah in stiskah veliko govorile. Da bi pač ne bili vsi ti glasovi, glasovi upijočega v puščavi! Danes pa donesite po celi Slovenii, po vsi Avstrii do našega presvitlega vladarja tudi naš glas; le povejte jim, da vaše želje, o iskreni Kranjci, Štajerci in Korošci! so tudi naše želje, da vaše rane so tudi naše rane, vaše potrebe naše potrebe. Le povejte jim, da mi primorski Slovenci se popolnoma ujemamo z vsem tem, kar ste vé, verle „Novice“, pisale in še pišete o slovenščini sploh, posebej pa še o veliki potrebi in koristi, da se nam v Slovenii upelje domači jezik v uradnije, v šole vikše in nižje itd. Veselje nam je toraj v sercu zaigralo, ko ste nam naznanile, da je že pismo osnovano, ki ima se poslati in izročiti ministru Šmerlingu, da tudi po tej poti naše želje zvé. V ta namen blezo že nabirate podpise. Tudi k nam na Primorsko ga pošljite, da tudi mi z vami „unitis viribus“ se poganjamo za zdravje naše osode. Zakaj tudi mi dobro vemo in skušamo, da pečene ptice nobenemu v usta ne leté. In sicer tudi previdimo, da Avstrija, naša mila domovina, bo še le tedaj prav krepka in mogočna, odbiti vsako nevarnost, ako bo v nji Slovan ne manj kakor Nemeč, Madžar in Talijan užival enake pravice, enako svobodo.

Josip Mlinarjev.

S Pivke 20. sveč. — Povsod je o srenjskih volitvah mnogo govorice; pri nas za zdaj se še ne čuti, da bi se bili zlo za-nje oživili. Razpisane so vendar že volitve za začetek marca. Rekel bi skoraj, da je ljudstvo nekako iz svojega življa padlo, ko je srenjska postava iz leta 1850 naše stare srenjske razmere v stran djala. Ljudstvo je bilo iz starega vajeno, v vsaki soseski imeti župana in dva ali tudi več mož; ti so soseskine reči lahko lepo oskerbeli, samo da so hotli in smeli. Ker so pa te soseske večidel le majhne bile, se jim je zadostna velikost s tem dobila, da je bilo več sosesk skupaj združenih v poglavno srenjo (Hauptgemeinde) z velikim županom (Oberriechter) na čelu. Pa kaj bom to sedaj na dolgo in široko razlagal, ker se nadjam, da novo srenjsko postavo bojo osnovali prihodnji deželni zbori v vsaki deželi sami in da ti se bojo zavedli domačih potreb in domačih navad. — Naj zdaj še prestopim na drugo polje. Zadnjič sem nekaj tukaj navadnih besed omenil, o katerih sem sam mislil, da če je ktera neslovenska, se ji že na čelu pozná za jezikoslovce. Pa ker sem od neke strani opomnjen, da bi bilo potreba na jasnem razloček storiti, naj ga tudi storim, da se kaka beseda ne vrine kot slovenska v naše slovnike. Čotast je italijansko *ciotto*, hrom; *frodelj*, ital. *frondura*, veje, vejniki; *vancati*, ital. *avanzare*, napredovati; *kernjevec*, je morebiti le Karnjelec, rojak iz Karnije na Beneškem, ker ravno Karnjelci so tukaj tkavci, krojači itd. Toliko za danes o slovniskih rečeh.

Iz Ljubljane. Tretji volitni razred je 21. in 22. dan tega mesca svoje volitve dokončal, in po 125 volivcih, ki so prišli volit, je 10 mož za mestni odbor tako-le izvoljenih: v prvi volitvi s čezpolovičnico glasov: gospod dr. Janez Bleiweis, c. kr. profesor, z 86 glasovi, gosp. Jože Debevc, posestnik, z 70 glasovi, gosp. J. N. Horak, rokovičarski mojster, z 63 glasovi; v 2. volitvi: gosp. Juri Freibergger, kleparski mojster, z 75 glasovi, gospod Anton Heidrich, tergovec, z 73 glasovi, gosp. Jože Blaznik, bukvtiskar, z 72 glasovi, gosp. Miha Ambrož, mestjan, z 58 glasovi, gosp. Wilhelm Rost, sodarski mojster, z 54 glasovi, gosp. Jože Šventner, čevljarski mojster, z 46 glasovi, gosp. Blaž Verhovc, zlatár, z 43 glasovi.

— V pondeljek je volil drugi volitni razred; udeležilo se jih je izmed 532 volivcov 371; bili so s čezpolovičnico glasov izvoljeni: gosp. Janez Brolich, svetovavec c. k. deželne sodnije, z 233 glasovi, gospod dr. Janez Čuber z 231, gosp. dr. Rak, advokat, z 213, gospod Janez Poklukar, profesor bogoslovja, z 204. V drugi

volitvi so bili izvoljeni gosp. Anton Samasa, zvonar, s 162, baron Codelli, grajšak, s 150. gospod Vincenci Zevnik, tergovec, s 137, gosp. dr. Schöppel, c. kr. deželni svetovavec, s 118, gospod Karl Dežman, muzealni kustos, s 116 glasovi. — Marsikaj bomo imeli po dokončanih volitvah pisati, premišljeva je o vseh volitvah neumne nemške „Knittelverse“, pripuščene slovenske in nemške podpihe, pa tudi nepoštene zvijače nekterih, kateri so zlasti pri volitvah 3. razreda zaterli moža, kateri je skozi 10 let v prejšnem mestnem odboru tako serčno se poganjal za blagor našega mesta, da bi gotovo vsi hudobni naklepi zoper njega ne bili obveljali, ako bi bili mestni zbori očitni bili in bili mestjani sami slišali, da je bil tolikrat duša celega zbora. Nadjamo se, da prvi razred bode popravil kar je rovarstvo nepošteno dosihmal spodkopalo pri njemu in še pri komu drugemu.

Iz Ljubljane. V nedeljo dopoldne je družba za dnarno pripomoč obertnikom in rokodelcom imela svoj veliki zbor. Obilo število pričujočih bilo je očitno znamenje, da družba vživa zaupanje, ki ga zares zasluži. Častiti predsednik njeni gosp. Janez N. Horak je pozdravil zbor z lepim ogovorom, v katerem je veselo novico razodel, da je družba lani rokodelcom, ki so dnarja potrebovali, z 107.978 goldinarji na pomoč prihitela in se jim tedaj v sedanjih časih, ko so dnarne stiske povsod velike, pravo podpornico skazala; se vé da bi bila rada še več ljudem posodila, al ona nima bogatih zakladov; tedaj je gospod predsednik prosil njene podpornike, naj z obljubljenimi posojili pripomorejo družbi v dosego njenega blagega namena. Ker nabiranje od ene strani, od druge pa razposojevanje dnarja na drobno družbi veliko truda prizadeva in vsi gospodje, ki imajo s tem opraviti, vse dela brez plačila opravljajo, gré res vsem čast in hvala, posebno pa še ustanovniku in predsedniku gosp. Horak-u, čigar neutrudljiva delavnost je bila že lani s tem poslavljena, da so mu družbeniki poklonili krasno sreberno čašo v spominek. Zahvalili pa se je gosp. predsednik v govoru svojem tudi gospodu J. Guttman-u, namestnemu županu, za njegovo serčno podporo, še posebno pa gosp. dr. Etbinu Costa-tu, kot družtvenemu svetovavcu v pravnih zadevah, ki se že več časa za vse občekoristne in domače zadeve s tako umnostjo in iskrenostjo poganja, da ga res more domovina naša radostno med svoje prave sinove šteti.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja 24. sveč. — Danes smo pričakovali oklic novih postav za državno svetovavstvo in deželne zbere, pa še ga ni; morebiti pride jutri. Da mora posvetovanje o teh zadevah vendar že končano biti, se sme soditi iz tega, da veliko deželnih poglavarjev, ki so bili zatega voljo le-sem poklicani, je že zapustilo naše mesto in se spet domú vernilo. Sliši se, da deželni zbori se bojo začeli 2. dan aprila (malega travna), zbor državnega svetovavstva pa 20. aprila.

— Število advokatov (pravdnih dohtarjev) bo nek na Dunaji za 50 pomnoženo in tudi po vseh drugih deželah se bo nek na pol več advokacij na novo napravilo. Dosti boljše za ljudstvo bi pač bilo, ker bi pravde cenejše in hitrejše bile, ako bi vsak smel advokat biti, kdor je prestal postavno predpisane preskušnje.

— Danes imamo bravcom našim veselo novico naznaniti, da se bode prihodnji mesec spolnilo, kar se že dolgo željno pričakuje. Slavnoznaní gosp. dr. E. J. Tkalac bo 16. dan t. m. na Dunaji začel izdajati nov politiški časnik v nemškem jeziku pod naslovom „Ost und West“, ki bode zastopaval narodne pravice vseh Slovanov našega cesarstva in si prizadeval pripomoči k prijateljskemu porazumljenju vseh narodov avstrijskih. Res, kakor ribi voda, je treba nam takega časnika,

ki bo branil naše pravice zoper tolovajske napade takih časnikov kakor je „Presse“ in njeni pajdaži. Le edini „Wanderer“ je bil dosihmal pravičen tudi nam Slovanom; on je bil edini časnik, ki ga je Slovan smel brez strahu v roke vzeti, da ne bo ta ali uni narod slovanski obrekovan ali natolcevan. Al še vse drugač se bo obnašal „Ost und West“, kakor 20. dan t. m. izdani program sklicuje, čigar vrednik bode mož, kterege pisateljska izverstnost je Nemcom ravno tako dobro znana kakor Slovanom. Izhajal bo časnik ta kakor vsi veliki časniki vsaki dan na veliki pôli in donášal razun politike tudi lepoznanških reči obilo s posebnim ozirom na slovansko, gerško, rumunsko in magjarsko slovstvo. Cena mu je do konca junija 5 gold. 40 kraje. nov. dn.; naročnina naj se pošilje v „Comptoir der Buchdruckerei des Herrn Alexander Eurich in Wien, Wollzeile Nr. 782“. Nadjamo se, da vsak Slovan, kateri je sit gerdega enostranstva dunajskih časnikarjev, bo jim dal slovó in se naročil na „Ost und West, ki je naše gore list.

Koroško. Iz Celovca 22. sveč. Ali ste brali v „Preši“ predvčeranjim budalasto pismo iz Celovca, v katerem se gosp. A. Einšpieler-jeve pravične želje zastran slovensčine na Koroškem s strupom pisanega gada polivajo? „Koroško je nemško in Slovenec Slovenca ne razume!“ — to je mast tega pisma, katero ima v časniku, ki nosi na čelu „Gleiches Recht“ für Alle“ popolnoma svoje mesto.

Štajarsko. Iz Wajca v judenburškem okrožji se pripoveduje, da je v neki kmečki hiši tako strašilo, da so starejši ljudje iz hiše bežali, otroke je začela božjast lomiti itd. — in kaj so nazadnje zvedili? Mati s odraščeno hčerjo in njenim ljubim so bili strah, da bi bili očma prisilili, gospodarstvo izročiti mladim. — Le išite strahu, našli ga boste vselej.

Horvaško. Iz Zagreba. Skupščina naše županije je po sklepu od 14. t. m. pismo poklonilo Njih veličanstvu, v katerem s živo besedo kralja prosi, naj, opiraje se na ljubezen narodov, ki je več vredna kakor milijon bajonetov, pomilosti vse osebe iz celega cesarstva, ki dozdej še v pregnanstvu v tujih deželah živijo.

Česko. Iz Prage. „Narodny Listy“ naznanjajo žalostno novico, da je za narodno slovstvo mnogo zasluženi gosp. Jos. Franc Smetana 18. dan t. m. v Pelzenji umrl.

Ogersko. Iz Pešta 16. svečana. Kraljevo pismo od 14. t. m. sklicuje ogerski deželni zbor 2. dan aprila v Budo, kterege hočejo Njih veličanstvo samí začeti in voditi; poslanci v deželni zbor naj se volijo po volitni postavi od leta 1848 in sicer miroljubni in pripravi ljudje brez razločka, da se tam posvetuje z njimi in z višjimi duhovni, stanovi in zastopniki Ogerskega in z njim sklenjenih dežel o vsem, kar blagor tega kraljestva zahteva. Ogrí niso zadovoljni, da se ima zbor v terdnjavi Budi sniti, čeravno je tako bilo odnekaj; oni hočejo zbirališče v Peštu; vendar, kakor se kaže, ne bojo zdaj več nasprotovali temu kraljevemu ukazu, in hočejo prihodnjemu zboru prepustiti, naj on reši to zadevo. Kar se tiče drugih z Ogerskim sklenjenih dežel, ki so v kraljevem pismu omenjene, terdi „Wanderer“, da je sklic teh dežel le „navadna“ oblika kraljevih pisem in da poslanci iz Horvaškega itd. niso poklicani v ogerski zbor. Gotovo bo ta zbor eden najimenitnejših zborov ne samo za Ogersko, temuč tudi za celo Avstrijo; zakaj če bo v temu zboru zmagala zmernost in bratovšina do vseh narodov pod krilom Avstrije, utegne vse dobro biti za celo cesarstvo; ako pa premaga nasprotni duh, gorjé vsem.

Laško 24. sveč. Ko se je Gaeta podala, je bilo sklenjeno, da neapolitanska armada, ki je bila v terdnjavi (11.000 vojakov in 25 generalov z obilnim streljivom in 60.000 puškami) ostane tako dolgo vjeta, dokler se tudi terdnjavici Messina in Civitella del Trento ne podaste.

Al komandanta njena tega do danes še nista storila, čeravno vesta, da je zastonj nju upor. Bivši kralj neapolitanski je s kraljico še zmiraj v Rimu; on je nekako čudno vesel, kar razodeva zlo razdraženo kri; ona pa je žalostna in milo joka. Unidan se je govorilo, da bota šla na Španjsko, kjer ima kralj posestvo; danes pa se spet sliši, da gresta kmali na Bavarsko. — V Rimu so se že začeli nepokoji, kateri so znamenje bližnjih večih prekucij; zlasti nemirno je bilo ponoči 14. dan t. m., dokler niso francozki in papeževi vojaki nepokojnikov zapodili. Pravijo, da sv. oče papež ne bojo zapustili Rima, naj pride kar koli hoče. Pravda med Napoleonom in Rimom prihaja čedalje huja; na brošuro francozko, ki smo jo unidan omenili, pripravlja škof Dupanloup hud odgovor, ki ga bo podpisalo še več škofov. Ljudje, katerim so Napoleonove misli znane, pravijo, da na to bode odgovoril cesar z poklicom francozke armade iz Rima, kateri potem ne bo nobenega družega varha imel kot armado — sardinsko. Kralj sardinski sicer, ko je 16. t. m. s slovesnim nagovorom odperl laški deržavni zbor, ni sicer nič ne o Rimu ne o Benetkah govoril; al rekel je, „naj skupščina dodeli vladi toliko dnarja, da se bojo priprave za vojsko na suhem in na morji mogle doveršiti za to, da se Italii ne bo treba bati napada od nobene strani“. Opominjal je tudi Lahe, „ne se prehiteti, zakaj modro je, ob pravem času vagati, pa tudi ob pravem času odlagati. Postavil sem svoje življenje in krono v nevarnost, — to lahko rečem; al tudi to pravim, da nobeden nima pravice, življenje in osodo celega naroda pahniti v nevarnost“. Minister Cavour je predložil starašinstvu svét naj sklene, da se kralj sardinski Viktor Emanuel in njegovi, nasledniki imenujejo „kralji italijanski“.

Rusovsko. Iz Petrograda. Gotovo je, da 3. sušca — kot obletnici, kar je car Aleksander II. prestol rusovski nastopil — bodo oklicano osvobodjenje rusovskih kmetov iz jarma sužnega tlačanstva. Nekteri velikaši so se sicer napejali, naj se ta nova postava odloži do jeseni, ker bi sicer zdaj spomladi to osvobodjenje kmetov posetev na grajšinskem polji zlo overalo; al car ni hotel drugač.

Turško. Iz Carigrada 15. sveč. — Rusovska in francozka vlada ste oistre pismi poslale sultanu, zakaj da turška vlada še zmiraj odlašá pravična biti kristjanom v Bosni itd. Strašni vihár na črnem morji je zagnal dve velike barki, polne potnikov, na neko skalo tako, da ste se mahoma razbile. Strašno je bilo viditi, kako so se nesrečni ljudje skušali okleniti skalovja, al valovi so jih silovito vergli nazaj v morje; res prav čudež je, da je vendar 50 oseb svoje življenje otelo.

Listnica vredništva. Gosp. J. P. V. na V: Le pošljite nam gojzdnarski sostavek. Nemo in propria causa judex. — Gosp. A. T. v Ča: Unidan poslani članki i osobito pismo do Št. so premalo jasni občinstvu. — Gosp. A. Z. v G: Kje je Fr. M-ri, ne vemo. — Gosp. J. M. na Š. G: Z velikim veseljem sprejeli; al v „Nov.“ ne moremo. — Gosp. dopisniku iz R: Dopisov brez imena nam poslanih ne moremo natiskovati, zlasti osebnih zadev ne. — Tihotapcu Slovencu iz Ljublj: Kadar bo pisani svét imel karakter, ga bo imel tudi popisovavec njegov „novičar“; o vsem drugim ne omenimo nič, ker je prene—. — Gosp. A. M. v O: Prejeli in povedali založ. — Pervih 7 pôl letošnjih „Novic“ je čisto pošlo. Da bi ustregli naročnikom, ki cele „Novice“ radi imajo, prosi založnik, naj mu pervih 7 pôl prodá, kdor jih ima in vseh ne spravlja.

Kursi na Dunaji 26. februarja.

5 % metaliki 65 fl. 25 kr. Ažijo srebra 45 fl. — kr.
Narodno posojilo 77 fl. 20 kr. Cekini 6 fl. 89 kr.